

3. Sprawozdania

Sprawozdanie z działalności Działu Archeologicznego w roku 2003

W dniach 3–8 marca kierownik działu przeprowadził kwerendę w Deutsches Glockenarchiv przy Germanisches Nationalmuseum w Norymberdze, dotyczącą zabytków ludwisarstwa stargardzkiego, w związku z przygotowywaną wystawą oraz publikacją o odlewnictwie stargardzkim XV–XVII wieku.

W tym samym miesiącu odpowiadano na kwerendę prof. Jonathana Stroma z Emory University w Atlancie, odnośnie źródeł i literatury dotyczącej pietyzmu (wewnątrz protestanckiego ruchu mistycznego) w Stargardzie w początkach XVIII wieku.

25 marca kierownik działu brał udział w posiedzeniu Komisji Archeologii Średniowiecza i Czasów Nowożytnych Komitetu Nauk Pra- i Proto Historycznych Instytutu Etnologii i Archeologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

31 marca do Fundacji Współpracy Polsko–Niemieckiej przesłano wniosek o dofinansowanie publikacji katalogu wystawy i monografii ludwisarstwa stargardzkiego XV–XVII wieku. 13 października Zarząd Fundacji przyznał Muzeum dotację wysokości 10. 000 PLN.

W dniach 2–4 kwietnia wraz z mgr Andrzejem Biercą, pracownikiem Działu Dokumentacyjno–Technicznego i studentem archeologii Uniwersytetu Warszawskiego Marcinem Burdziejem przeprowadzono objazd inwentaryzacyjny na terenie powiatów szczecineckiego, człuchowskiego, chojnickiego, wałeckiego, złotowskiego, pilskiego i drawskiego, związany z pracami nad ludwisarstwem stargardzkim XV–XVII wieku.

W tym samym miesiącu odpowiadano na kwerendę Orgellandschaft Mark Brandenburg e. V., dotyczącą źródeł i literatury o organach stargardzkiego kościoła św. Jana Chrzciciela.

29 kwietnia ogłoszono dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Stargardzie referat: „Znaleziska i badania archeologiczne na Ziemi Stargardzkiej”.

27 maja otwarto wystawę „Święty Jan Chrzciciel w sztuce. Rzeźba–malarstwo–grafika”, związaną z nadaniem miastu imienia patrona – św. Jana Chrzciciela. Kierownik działu pełnił rolę komisarza wystawy. Ekspozyty pochodziły ze zbiorów Parafii św. Józefa i św. św. Piotra i Pawła w Stargardzie, Muzeum Narodowego w Szczecinie, Muzeum Regionalnego w Szczecinku, Muzeum w Koszalinie oraz własnych.

W maju w „Baltische Studien“, t. 88, 2002, s. 226, roczniku Gesellschaft für Pommersche Geschichte, Altertumskunde und Kunst e. V., ukazało się omówienie pierwszego tomu rocznika Muzeum „Stargardia”.

3 czerwca kierownik działu przeprowadził pogadankę o pracy archeologa z uczniami Szkoły Podstawowej Nr 6 na Os. Pyrzyckim w Stargardzie. W tym samym czasie udzielano pomocy uczniom w gromadzeniu materiałów o stargardzkim

gotyku w ramach Programu Tygodnia Regionalnego „Ziemia Stargardzka naszą Małą Ojczyzną”, realizowanego w Zespole Szkół Ogólnokształcących na Os. Zachód w Stargardzie pod kierunkiem p. Renaty Pruskiej – Nierody.

W okresie wakacyjnym kierownik działu przygotował tekst o księgach rękopiśmiennych na Pomorzu Zachodnim do „Dziejów sztuki polskiej”, t. II, cz. 3: „Malarstwo gotyckie w Polsce”, powstającego pod red. prof. dr hab. Adama S. Labudy i dr Krystyny Secomskiej z Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

16 października kierownik działu przeprowadził pogadankę o pracy archeologa z uczniami Szkoły Podstawowej Nr 5 w Stargardzie.

8 listopada Muzeum wespół z Regionalną Pracownią Krajoznawczą PTTK w Szczecinie zorganizowało XXXIV Zjazd Społecznych Opiekunów Zabytków Ziemi Szczecińskiej. W zjeździe uczestniczyła kierowniczką Działu Dokumentacyjno-Technicznego mgr Arleta Majewska, mgr Andrzej Bierca, kierownik Działu Archeologicznego, oraz stały współpracownik działu p. Marcin Burdziej.

W dniach 19–21 listopada uczestniczono w XIV Sesji Pomorzoznawczej, która odbywała się w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku. Wygłoszono komunikat: „Stargardzkie kafle piecowe doby fryderycjańskiej w materiale z badań archeologicznych”.

W dniach 4–5 grudnia wraz z dyrektorem Muzeum, p. mgr Sławomirem Preiss kierownik działu brał udział w konferencji organizowanej przez Pommersches Landesmuseum w Greifswaldzie i wygłosił komunikat dotyczący projektów badawczych Muzeum w Stargardzie.

9 grudnia otwarto wystawę „Ludwisarstwo stargardzkie i pomorskie XIV–XVII wieku. W 350. rocznicę odlania ostatniego dzwonu w Stargardzie”. Była to pierwsza tego typu wystawa w dziejach muzealnictwa pomorskiego. Ekspонатów na wystawę użyczyły instytucje: Muzeum Narodowe w Szczecinie, Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie, Muzeum w Koszalinie, Landesarchiv i Pommersches Landesmuseum w Greifswaldzie, Archiwum Państwowe w Szczecinie, Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, Książnica Pomorska w Szczecinie, Diecezja Koszalińsko-Kołobrzeska, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Bobolicach, Muzeum Zamek Książąt Pomorskich w Darłowie.

Powstał również katalog wystawy. Autorami haseł byli: dr Ewa Gwiazdowska i Monika Frankowska-Makała z Muzeum Narodowego w Szczecinie, Sławomir Słowiński z Pracowni Archeologicznej Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie, Jacek Borkowski z Muzeum w Koszalinie. Autorem pozostałych haseł, zarysu dziejów ludwisarstwa stargardzkiego i pomorskiego oraz redaktorem tomu był kurator wystawy – kierownik Działu Archeologicznego. Katalog wydano dzięki wsparciu finansowemu Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej w Warszawie.

W drugiej połowie roku przeprowadzano nadzory archeologiczne. W lipcu 2003 r. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o. o. w Stargardzie zleciło Muzeum w Stargardzie przeprowadzenie interwencyjnych badań archeologicznych przy przebudowie sieci ciepłej z przyłączami do budynków mieszkalnych przy ul. Władysława Łokietka, Pocztowej, Płatnerzy, Grodzkiej, Mieszka I, Bolesława Krzywoustego w Stargardzie (miasto lokacyjne, stan. nr 11a, AZP 32-10/167). Przy ul. Bolesława Krzywoustego natrafiono na relikty piwnicy oficyny z cennym materiałem ruchomym, które stały się najistotniejszym, w pełni zarejestrowanym odkryciem

archeologicznym na terenie Starego Miasta w Stargardzie na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat. Importowany z Saksonii materiał ceramiczny, kafle wykonane z form pochodzących z warsztatu Hansa Bermana, działającego na pograniczu Szwajcarii i Hesji w drugiej połowie XVI w. oraz cenne zabytki metalowe i biżuteria dobrze określiły użytkowanie piwnicy, przypadające na okres końca pierwszej ćwierci XVII w. – przełom trzeciej i czwartej ćwierci XVII w. Mgr inż. Tatiana Balcerzak sporządziła w trakcie trwającego nadzoru dokumentację sondażowych badań architektonicznych relikwów zabudowy miejskiej.

W tym samym miesiącu przeprowadzono interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego dwurodzinnego, działka nr 191/14 (rejon ul. Niepodległości) w Stargardzie (punkt osadniczy z okresu wpływów rzymskich, średniowiecza, Stargard, stan. nr 154, AZP 33-10/34). Nie zarejestrowano jednak żadnych śladów osadnictwa.

W październiku przeprowadzono interwencyjne badania archeologiczne przy przebudowie pomieszczenia gospodarczego na zakład fryzjerski, ul. Władysława Łokietka 7c, na Starym Mieście w Stargardzie (miasto lokacyjne, stan. nr 11a, AZP 32-10/167). Odkryto relikty zabudowy kamienicowej z II połowy XIX w. oraz depozyt posrebrzanych damskich i męskich bransolet do zegarków oraz bransolet, ukryty prawdopodobnie przez właściciela kamienicy, optyka i zegarmistrza, Hermanna Webera.

W końcu października przeprowadzono interwencyjne badania archeologiczne przy budowie siedmiu budynków mieszkalnych, jednorodzinnych, działka nr 192/7 obr. 16 (przy ul. Niepodległości) w Stargardzie (punkt osadniczy z okresu wpływów rzymskich, średniowiecza, Stargard, stan. nr 154, AZP 33-10/34). Nie zarejestrowano jednak żadnych śladów osadnictwa.

W listopadzie przeprowadzono interwencyjne badania archeologiczne przy budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego, działka nr 73/76, obręb 19 (rejon ul. Lechonia) w Stargardzie (osada z okresu średniowiecza, Stargard, stan. nr 150, AZP 33-10/30). Nie zarejestrowano jednak żadnych śladów osadnictwa.

Do wszystkich interwencyjnych badań archeologicznych wykonano stosowną dokumentację i sprawozdania, które przechowywane są w dziale.

W ciągu całego roku uczestniczono w spotkaniach Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich, Oddział Szczeciński, poświęconych problemom archeologii Pomorza Zachodniego. Ponadto odpowiadano na bieżące kwerendy przesyłane przez Pommersches Landesmuseum w Greifswaldzie, dotyczące historii i sztuki Pomorza.

W związku z przygotowywaną wystawą o ludwisarstwie stargardzkim i pomorskim przekazano do konserwacji kociołek brązowy (grapen), przed 1350 r., nr inw. MS/A/49.

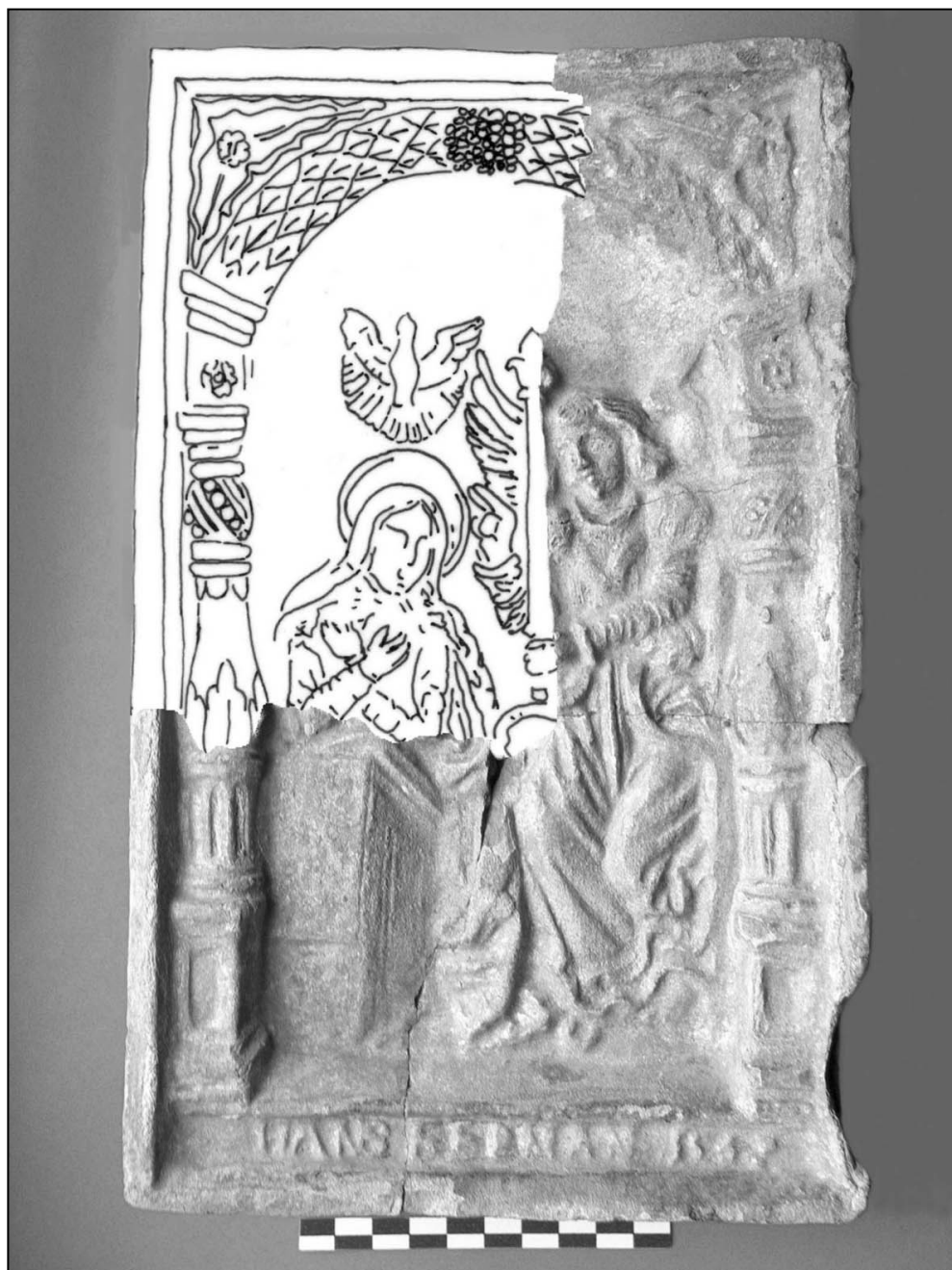
Marcin Majewski

Ilustr. 1. Wnętrze piwnicy oficyny przy ul. Bolesława Krzywoustego 2-4 odkrytej w trakcie interwencyjnych badań archeologicznych przy przebudowie sieci ciepłej na Starym Mieście w Stargardzie w 2003 r. Fot. M. Majewski – Muzeum w Stargardzie

Ilustr. 2. Część ceramiki odkrytej we wnętrzu piwnicy oficyny przy ul. Bolesława Krzywoustego 2-4 w trakcie interwencyjnych badań archeologicznych przy przebudowie sieci ciepłej na Starym Mieście w Stargardzie w 2003 r. Fot. M. Majewski – Muzeum w Stargardzie

Ilustr. 3. Stargard, ul. Bolesława Krzywoustego 2-4, rekonstrukcja graficzna kafla z warsztatu Hansa Bermanna ze sceną „Zwiastowania”. Rys. M. Burdziej, fot. M. Majewski – Muzeum w Stargardzie

Ilustr. 4. Stargard, ul. Bolesława Krzywoustego 2-4, kafel z warsztatu Hansa Bermana ze sceną „Ostatniej Wieczerzy”. Fot. M. Majewski – Muzeum w Stargardzie

Ilustr. 5. Stargard, ul. Bolesława Krzywoustego 2-4, kafel z personifikacją zmysłu „Słuchu”.

Fot. M. Majewski – Muzeum w Stargardzie

Ilustr. 6. Stargard, ul. Bolesława Krzywoustego 2-4, kafel z personifikacją zmysłu „Pownienia”.
Fot. M. Majewski – Muzeum w Stargardzie